

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 29 november 2021
(OR. en)

14485/21

EDUC 399
SOC 706
EMPL 529
DIGIT 177
ENV 939

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	13616/21
Ärende:	Rådets resolution om en förnyad europeisk agenda för vuxenlärande 2021–2030

För delegationerna bifogas rådets resolution om en förnyad europeisk agenda för vuxenlärande 2021–2030, som godkändes av rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) vid mötet den 29–30 november 2021.

Rådets resolution om en förnyad europeisk agenda för vuxenlärande 2021–2030**EUROPEISKA UNIONENS RÅD****SOM BEAKTAR FÖLJANDE:**

Vi måste möta framtiden med tillförsikt genom att arbeta utifrån vuxenlärandebehoven och erbjuda möjligheter till formellt, icke-formellt och informellt lärande som kan tillhandahålla alla de kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för att skapa ett inkluderande, hållbart, socialt rättvist och mer motståndskraftigt Europa. När vi ställs inför allt mer komplexa och frekventa förändringar (särskilt den digitala och gröna omställningen) och tar itu med nuvarande och framtida utmaningar (såsom klimatförändringarna, demografi, teknik, hälsa osv.) kan vuxenlärande, som en viktig del av det livslånga lärandet, bidra till att göra ekonomier och samhällen starkare och mer motståndskraftiga. Det är också viktigt att skapa de förutsättningar som krävs för att människor ska kunna driva på förändringar genom sina val.

SOM ERINRAR OM FÖLJANDE:

1. Vid 2017 års sociala toppmöte för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg proklamerade EU:s ledare gemensamt den europeiska pelaren för sociala rättigheter, där rätten till god, inkluderande utbildning och livslångt lärande för alla fastställdes som dess första princip och rätten att få hjälp med att söka arbete, utbilda eller omskola sig samt rätten att överföra rättigheter avseende socialt skydd och utbildning vid övergångar på arbetsmarknaden som dess fjärde princip.

2. I Europeiska rådets slutsatser av den 14 december 2017¹ lyftes utbildning fram som grundläggande för att bygga upp inkluderande och sammanhållna samhällen och upprätthålla Europas konkurrenskraft. Därmed hamnade utbildning för första gången högt upp på den europeiska politiska dagordningen.
3. I EU:s strategiska agenda 2019–2024 enades EU:s ledare om att intensifiera investeringarna i människors färdigheter och utbildning.
4. EU:s ledare träffades vid det sociala toppmötet i Porto den 7 maj 2021 för att fördjupa genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter genom att sätta utbildning och kompetens i centrum för de politiska åtgärderna.
5. I Europeiska rådets slutsatser av den 21 juni 2021 välkomnade EU:s ledare EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsminskning, som, i linje med Portoförklaringen, fastställs i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, inbegripet kompetensmålet på EU-nivå om att minst 60 % av de vuxna ska delta i utbildning varje år senast 2030.
6. De relevanta bakgrundsdocumenten, som återges i bilaga III till denna resolution, bör beaktas.

¹ Dok. EUCO 19/1/17 REV 1.

OCH SOM NOTERAR FÖLJANDE:

7. Den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande, som antogs av Europeiska unionens råd 2011 för att fortsätta, komplettera och konsolidera arbetet på vuxenlärandeområdet enligt de fyra strategiska mål som rådet fastställde inom den strategiska ramen Utbildning 2020.
8. Rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna (2016), där man lyfter fram de specifika behoven hos vuxna, främst lågutbildade, arbetslösa och utsatta grupper, som kräver särskild uppmärksamhet och särskilt stöd för att förbättra sina grundläggande färdigheter och göra framsteg.
9. Rapporten *Achievements under the Renewed European Agenda for Adult Learning* (resultat inom ramen för den förnyade europeiska agendan för vuxenutbildning) (2019), där resultaten under perioden 2011–2018 kartläggs. I rapporten identifieras också nya ämnen och prioriteringar som skulle kunna beaktas under perioden efter 2020, inbegripet fortsatt arbete med styrning, tillhandahållande och spridning, flexibilitet och tillgång samt kvalitetssäkring.
10. Den europeiska kompetensagendan för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (2020) föreslår bland annat åtgärd 8: Livskunskap, som innebär att kommissionen och medlemsstaterna ska arbeta på nya prioriteringar för den europeiska agendan för vuxenlärande för att skapa övergripande, högkvalitativa och inkluderande vuxenutbildningssystem.

11. I rådets rekommendation om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (2020) och Osnabrück Declaration on vocational education and training (Osnabrück-förklaringen om yrkesutbildning) (2020) anges att yrkesutbildningen måste utvecklas ytterligare som en attraktiv och högkvalitativ väg till arbetstillfällen och livskunskaper och att vuxna behöver bli mer medvetna om att lärandet är en livslång strävan.
12. Rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning avser europeiskt utbildningssamarbete fram till 2030 (2021–2030). Enligt resolutionen ska samarbetet bedrivas med ett inkluderande och helhetsinriktat perspektiv och med beaktande av livslångt lärande. Den innehåller också en förklaring om att livslångt lärande omfattar utbildning i alla former och på alla nivåer, från förskoleverksamhet och barnomsorg till vuxenlärande, inbegripet yrkesutbildning och högre utbildning.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD KONSTATERAR FÖLJANDE:

13. Europeiska unionens medlemsstater har olika modeller för vuxenlärande beroende på sina nationella, regionala och lokala behov, omständigheter, politikområden, strategier och traditioner. Rapporter visar att covid-19-pandemin har medfört anpassningar inom miljöerna för vuxenlärande och lärande som ytterligare har ökat skillnaderna mellan vuxenlärandemetoderna inom hela Europa².

² Se t.ex. följande publikationer: *Adult Learning and COVID-19: challenges and opportunities* (Utbildning 2020-arbetsgruppen för vuxenlärande, 2020), *Adult learning and education and COVID-19* (Unescos institut för livslångt lärande, 2020) och *Adult Learning and COVID-19: How much informal and non-formal learning are workers missing?* (OECD, 2021).

14. Av 2020 års utbildningsöversikt³ framgår att deltagandet i vuxenutbildning är lågt, med ett EU-genomsnitt på endast 10,8 % vuxna (kvinnor: 11,9 %, män: 9,8 %) i åldersgruppen 25–64 år som har deltagit i vuxenutbildning under de senaste fyra veckorna före 2019 års undersökning. Dessutom visar Eurostats uppgifter från 2020 att deltagandet i vuxenutbildning är lägre än före covid-19-pandemin, med ett EU-genomsnitt på endast 9,2 % vuxna (kvinnor: 10,0 %, män: 8,3 %) i åldersgruppen 25–64 år som har deltagit i vuxenutbildning under de senaste fyra veckorna före undersökningen.
15. Av Eurydice-rapporten *Adult education and training in Europe: Building inclusive pathways to skills and qualifications* (2021) framgår att omkring var femte vuxen i EU inte har gått ut gymnasiet och att en betydande andel vuxna i Europa har dåliga läs-, skriv- och räknekunskaper samt/eller digitala färdigheter. Situationen i länderna skiljer sig också åt när det gäller vuxnas deltagande i utbildning. Däremot finns det ett gemensamt drag: de flesta utbildningsaktiviteter som vuxna deltar i är av icke-formell karaktär.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD ÄR MEDVETET OM FÖLJANDE:

16. En förnyad lärandekultur bör betona betydelsen av grundläggande färdigheter för alla och av ett kontinuerligt förvärvande av relevanta kunskaper, färdigheter och kompetenser på alla nivåer i formella, icke-formella och informella lärandesammanhang under hela livet. Personer som är inställda på livslångt lärande har bättre förutsättningar att anpassa sig till nya omständigheter och utveckla de färdigheter de behöver för att utföra ett arbete samt för att fullt ut delta i samhället och utvecklas som personer.

³ *Education and Training Monitor 2020 Teaching and learning in a digital age*, SWD (2020) 234 final. Datakälla: Eurostat, EU:s arbetskraftsundersökning (metodändring planeras för 2022).

17. Vuxenlärande intar en särskild plats inom den strategiska prioriteringen för den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning – Att göra livslångt lärande och rörlighet till verklighet för alla, vilket nu är mer akut än någonsin på grund av utmaningarna i samband med återhämtningen från covid-19-krisen och behovet av motståndskraft, föränderliga behov på arbetsmarknaden, kompetensglapp, den gröna och digitala omställningen och den ihållande stora andelen vuxna i Europa med låga grundläggande kunskaper, färdigheter och kompetenser.
18. Problemet med att vuxenlärande är utspritt över olika sektorer, politikområden och rättsliga ramar måste lösas. För att säkerställa en gemensam vision om att erbjuda bättre vuxenlärande måste alla parter delta i dialogen, och vuxenlärandets sociala dimension samt anställningsbarheten därvid beaktas. Eftersom vuxenlärandet gagnar enskilda, arbetsgivare och staten bör varje parts ansvar och bidrag erkännas.
19. Det är av yttersta vikt att främja ökad medvetenhet bland arbetsgivare om att vuxenlärande bidrar till kvaliteten på arbetsprocesser och arbetsresultat samt till kvaliteten på arbetstagarnas engagemang i arbetet. Vuxenlärande kan bidra till produktivitet, konkurrenskraft, social delaktighet, jämställdhet, kreativitet, innovation och entreprenörskap. Det är en viktig faktor för ge arbetsgivare incitament att spela en mer aktiv roll när det gäller att stödja kompetenshöjning och omskolning och för att kontinuerligt förbättra personalens anställbarhet och övergångar på arbetsmarknaden. Det är därför viktigt att det skapas en lärandekultur på alla arbetsplatser och att lärandemöjligheter planeras och organiseras på arbetsplatsen. Samtliga berörda parter bör främja och stödja åtgärderna.
20. Vuxenlärande måste dock handla om mer än att utveckla arbetsrelaterade färdigheter. Det är också viktigt att öka medvetenheten bland allmänheten om vikten av och fördelarna med att delta i livslångt lärande. Vuxenlärande bör kopplas samman med alla typer av utbildningar och alla utbildningsnivåer, inklusive högre utbildning, genom flexibla formella, icke-formella och informella utbildningsvägar.

21. Vuxenlärande kan förbättra vuxnas levnads- och arbetsmöjligheter, oavsett deras sociodemografiska och personliga omständigheter. Det enskilda ansvaret för karriärutveckling bör ses som en del i yrkesvägledningen och yrkesstödet under hela livet. Vuxenlärande kan dessutom bidra till aktivt medborgarskap och lokalt lärande. Det gynnar också personlig, social och yrkesmässig utveckling och självförverkligande, hälsa och välbefinnande, i enlighet med individens nuvarande och framtida behov, talanger och ambitioner. Vuxenlärande spelar en avgörande roll för att möta nuvarande och framtida utmaningar och möjligheter i livet och på arbetsplatsen, vilket leder till hållbara samhällen.
22. Konsekvenserna av de demografiska förändringarna samt den gröna och digitala omställningen kräver nya angreppssätt för att underlätta vuxnas deltagande i vuxenutbildning. För att stödja fullständig integration och deltagande i samhället gäller detta också personer som inte känner någon större motivation att delta i lärandeaktiviteter och åldersgruppen över 65 år.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD FRAMHÅLLER FÖLJANDE:

23. Vuxenlärande behöver ses ur ett helhetsperspektiv som omfattar samarbete mellan sektorer och flera berörda parter, och effektiv samordning på europeisk, nationell, regional och lokal nivå, med beaktande av de olika modellerna för vuxenlärande i Europeiska unionen och med full respekt för de särskilda befogenheterna på de olika politiska nivåerna.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR SÅLEDES ENATS OM FÖLJANDE:

24. Under perioden fram till och med 2030 kommer det övergripande målet för den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande 2021–2030 att vara att öka och förbättra tillhandahållandet, marknadsföringen och utnyttjandet av formella, icke-formella och informella utbildningsmöjligheter för alla.

25. De huvudsakliga prioriterade områdena för den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande säkerställer kontinuitet i arbetet med och vidareutvecklingen av vuxenlärande i enlighet med vad som anges nedan och beskrivs i bilaga I till denna resolution

- styrning,
- Tillgång till och utnyttjande av möjligheter till livslångt lärande,
- tillgänglighet och flexibilitet,
- kvalitet, rättvisa, inkludering och framgång inom vuxenlärande,
- den gröna och digitala omställningen.

**EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR DESSUTOM, MED BEAKTANDE AV
SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH MEDLEMSSTATERNAS NATIONELLA
FÖRHÅLLANDEN, ENATS OM FÖLJANDE GENOMFÖRANDEINSTRUMENT:**

26. *Den öppna samordningsmetoden:* Under perioden fram till 2030 kommer medlemsstaterna och kommissionen att ha ett nära samarbete för att inventera det arbete som gjorts på teknisk nivå och utvärdera processen och dess resultat med hjälp av den öppna samordningsmetoden och genom att ta ansvar för processen inom sina respektive behörighetsområden, på nationell, regional eller europeisk nivå. Detta bör göras i samråd med arbetsgruppen för vuxenlärande, som inrättats som en del av den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) och nätverket av nationella samordnare för vuxenlärande.
27. *Ömsesidigt lärande:* Ömsesidigt lärande är ett centralt inslag i den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande eftersom det ger möjlighet att identifiera och dra lärdom av god praxis i olika medlemsstater. Ömsesidigt lärande kommer att genomföras med de relevanta aktörernas medverkan och med hjälp av bland annat peer learning, inbördes rådgivning, utbyte av bästa policy och praxis, konferenser, seminarier, forum eller expertgrupper på hög nivå samt studier och analyser, nätverk (inklusive webbaserade) och andra former av spridning och genom tydligt synliggörande av resultaten.

28. *Verkningsfull styrning*: Den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande utgör en enhetlig del i den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030).
29. *Övervakning av processen*: En regelbunden övervakning av framstegen när det gäller att uppnå målen på EU-nivå⁴ genom att indikatorerna på EU-nivå (som anges i bilaga II till denna resolution) tillämpas vid systematisk insamling och analys av internationellt jämförbara uppgifter utgör ett viktigt bidrag till ett faktabaserat beslutsfattande utan att skapa ytterligare bördor för medlemsstaterna. Den årliga övervakningen kommer att ske med hjälp av utbildningsöversikten och den europeiska planeringsterminen (genom den reviderade sociala resultattavlan) som följer framstegen när det gäller att uppnå alla överenskomna EU-mål på vuxenlärandeområdet. Övervakning och utvärdering av målen och indikatorerna på EU-nivå bör genomföras i samarbete med den permanenta arbetsgruppen för indikatorer och referensvärden och ses över 2023.
30. *Kunskapsuppbyggnad och evidensbaserad politik för vuxenlärande*: Det är nödvändigt att ytterligare utveckla den djupgående dataanalysen och forskningen, där så är möjligt, på internationell, europeisk och nationell nivå med hjälp av en rad verktyg och genom att man drar nytta av det arbete som utförs av Eurostat, Eurydice, Cedefop, Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (ETF), Eurofound, OECD och andra organisationer. Analysen bör även omfatta övervakning av utsatta grupper av vuxna och uppgifter om investeringar i utbildning, om möjligt bland annat även på arbetsgivar- och lokalsamhällsnivå. Förändringarna på arbetsmarknaden och de enorma insatserna för kompetensutveckling och omskolning kräver tillförlitlig och målinriktad kompetensinventering för att kartlägga framtida kompetensbehov på arbetsmarknaden. Detta kommer att stödja vuxna i deras livslånga karriärutveckling och underlätta både arbetsmarknads- och samhällsomställningar.

⁴ Målen definieras som genomsnittliga värden för EU som medlemsstaterna ska uppnå gemensamt. Kommissionen bör i sina rapporter om de framsteg som görs mot att uppnå dessa mål, eventuellt även inom ramen för den europeiska planeringsterminen när så är relevant, ta hänsyn till de olika nationella systemens och förhållandenas särdrag. Medlemsstaterna bör i enlighet med sina nationella förhållanden, prioriteringar och utmaningar till fullo utnyttja möjligheterna till unionsfinansiering. Målen föregriper inte beslut om hur unionens finansieringsinstrument inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021–2027 och Next Generation EU genomförs.

31. *Samarbete med internationella organisationer*: Det är viktigt att stärka samarbetet med organisationer som OECD (särskilt genom att utnyttja resultaten från programmet för internationell utvärdering av vuxnas kompetens (PIAAC), FN (framför allt Unesco och ILO) och Europarådet, liksom inom relevanta regionala eller globala initiativ.
32. *Finansiering*: Vuxenutbildningen finansieras genom en rad olika instrument som ges stöd via ett antal olika källor. Vuxenutbildningen bör helst och när så är lämpligt, och i enlighet med subsidiaritetsprincipen, bygga på fortlöpande och regelbunden finansiering snarare än på bidrag som är kopplade till projekt eller program. Finansieringsstrategier som bygger på delat ansvar mellan offentliga och privata aktörer kan bidra till att öka och intensifiera resurserna.

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA ATT GÖRA FÖLJANDE MED BEAKTANDE AV SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH I ENLIGHET MED DE NATIONELLA FÖRHÅLLANDENA

33. Inrikta sina insatser under perioden 2021–2030 på de prioriterade områdena i bilaga I och därigenom också, i förekommande fall och i enlighet med nationella, regionala och lokala sammanhang, omständigheter och lagstiftning, bidra till genomförandet av den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030).
34. Förstärka de effektiva förbindelserna mellan berörda ministerier och intressenter, såsom arbetsmarknadens parter, företag, icke-statliga organisationer och det civila samhällets organisationer, i syfte att förbättra samstämmigheten mellan politiken för vuxenlärande och den socioekonomiska politiken i stort. Denna flerpartsstrategi som omfattar hela statsförvaltningen kan stärkas ytterligare genom effektiv nationell, regional och lokal samordning som kopplar samman politik och praxis.

35. Stödja vuxnas lärande med livslång vägledning och karriärutveckling genom att bygga partnerskap på alla nivåer. I linje med principerna för kvalitetssäkring bör denna vägledning kopplas till utåtriktad verksamhet, validering och medvetandehöjande åtgärder, och på så sätt bidra till genomförandet av rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar. Härigenom kommer man att säkerställa att alla vuxna har möjlighet att utveckla sina grundläggande färdigheter och nyckelkompetenser utifrån sina egna behov och uppnå den kompetensnivå som krävs i dagens samhälle och på dagens arbetsmarknad.
36. Vid genomförandet av rådets rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande göra framsteg när det gäller att se till att alla vuxna har tillgång till valideringsmöjligheter och därmed även säkerställa en andra chans, vilket kan leda till fullständiga eller partiella kvalifikationer.
37. Stödja en utökning av vuxenutbildningen på sekundär och tertiär nivå, både vad avser allmän och yrkesinriktad utbildning, genom flexibla utbildningsvägar, t.ex. kvällskurser, deltidstudier, distanslärande och blandat lärande, och göra det möjligt för vuxenstuderande att a) förvärva kvalifikationer på nivå 4 eller högre enligt den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF) och b) att slutföra korta kurser som gör det möjligt att uppdatera, bredda och fördjupa kompetensen.
38. Höja yrkesstatusen för och stödja professionaliseringen av vuxenutbildare⁵ och förbättra deras grundutbildning och fortbildning samt deras yrkesmässiga utveckling, bland annat genom att stödja användningen av innovativa metoder (t.ex. i blandade, webbaserade, distans- och hybridformat) och resurser (IKT-infrastruktur och IKT-utrustning).

⁵ I denna resolution avses med *lärare* en person som har lärarbehörighet (eller motsvarande) enligt nationell lagstiftning och praxis, medan *utbildare* är den som utför en eller flera av de uppgifter som är knutna till (den teoretiska eller praktiska) utbildningsfunktionen, antingen vid en utbildningsinstitution eller på arbetsplatsen. Dessa kategorier omfattar lärare inom allmän och högre utbildning, lärare och utbildare inom grundläggande och fortsatt yrkesutbildning, liksom yrkesverksamma inom förskoleverksamhet och barnomsorg samt lärare inom vuxenutbildning, i enlighet med rådets slutsatser om europeiska lärare och utbildare inför framtiden, EUT C 193, 9.6.2020, s. 11.

39. När så är lämpligt, stödja en högkvalitativ och inkluderande digitalisering av utbildnings- och läroprocesserna på såväl organisatorisk som individuell nivå samt bistå och utbilda vuxenstuderande så att de kan använda digitala verktyg på ett bredare och effektivare sätt samtidigt som man tar hänsyn till den digitala klyftan i allmänhet och den digitala klyftan mellan kvinnor och män.
40. Sträva efter att utveckla enkla, flexibla och breda mekanismer för företag och enskilda personer i syfte att öka medvetenheten och främja en attitydförändring bland enskilda personer och i samhället, med utgångspunkt i konceptet livslångt lärande som framhåller behovet av att kontinuerligt förvärva kunskaper, färdigheter och kompetenser.
41. Underlätta livslångt lärande för att främja vuxnas deltagande i utbildning genom en rad olika instrument såsom Epale – webbplattformen för vuxenutbildning i Europa (t.ex. ge stöd till yrkesverksamma inom vuxenutbildning, inbegripet vuxenutbildare, väglednings- och stödpersonal, forskare och akademiker, samt beslutsfattare).
42. Främja mobilitet i utbildningssyfte för vuxenstuderande och personal inom vuxenutbildning liksom samarbete över gränserna, bland annat genom Erasmus+-programmet, EU:s sammanhållningspolitiska fonder och andra instrument när så är lämpligt.
43. Göra ytterligare insatser för att undanröja befintliga hinder för och spärrar mot alla typer av lärande, däribland frågor som avser rörlighet, tillgång, jämlikhet, vägledning, utåtriktad verksamhet, studerandetjänster och erkännande av lärandemål.
44. Vidareutveckla kvalitetssäkringsmekanismer genom att t.ex. främja intern och extern kvalitetssäkring, med avseende på program, processer, genomförandeorganisationer och vuxenutbildare, och vägledningsverksamhet samt genom att utveckla datainsamling, t.ex. med hjälp av information som samlats in genom uppföljning av utexaminerade.

**EUROPEISKA UNIONENS RÅD UPPMANAR KOMMISSIONEN ATT GÖRA
FÖLJANDE, I ENLIGHET MED SINA BEFOGENHETER OCH MED VEDERBÖRLIG
HÄNSYN TILL SUBSIDIARITETSPRINCIPEN,**

45. Stödja medlemsstaterna i genomförandet av den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande 2030 och dess prioriterade områden enligt beskrivningen i bilaga I samt i deras eventuella utarbetande av holistiska, nationella kompetensstrategier som omfattar hela statsförvaltningen.
46. Säkerställa komplementaritet och samstämmighet i EU:s politiska initiativ som genomförs i enlighet med den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande 2030.
47. Samverka nära med medlemsstaterna för att säkerställa att det finns en flexibel och effektiv styrningsstruktur i enlighet med rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030), i synnerhet genom att involvera arbetsgruppen för vuxenlärande, nätverket av nationella samordnare för vuxenlärande, peer learning och annat nätverksarbete.
48. Stödja de nationella samordnarna för vuxenutbildning genom att finansiera deras arbete för att underlätta samarbetet mellan medlemsstaterna och med kommissionen vid genomförandet av den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande 2030.
49. Förbättra kunskaperna om vuxnas lärande i Europa genom att genomföra studier och forskning av relevans för att analysera vuxenutbildningsfrågor, bland annat genom Eurydice, Cedefop och ETF och i samarbete med andra relevanta nätverk och institutioner, genom att fullt ut utnyttja deras informations- och forskningskapacitet, utan att skapa ytterligare bördor för medlemsstaterna. Man bör också uppmärksamma åldersgruppen över 65 år genom att ta fram jämförbara bevis och uppgifter om deras deltagande i vuxenutbildning.

50. Fortsätta och intensifiera samarbetet med berörda internationella organisationer, såsom OECD, FN (särskilt Unesco och ILO) och Europarådet, liksom andra relevanta regionala eller världsomspännande initiativ, exempelvis på västra Balkan, det östliga partnerskapet osv.
51. Säkerställa de medel som finns tillgängliga på europeisk nivå för att stödja genomförandet av den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande 2030 genom relevanta EU-program, EU-fonder och EU-instrument, såsom Erasmus+, Europeiska socialfonden + (ESF+), Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare, faciliteten för återhämtning och resiliens, Fonden för en rättvis omställning, InvestEU, instrumentet för tekniskt stöd osv.
52. Förelägga rådet en regelbundet uppdaterad systematisk översikt och färdplan över politik, samarbetsverktyg, finansieringsinstrument, initiativ och riktade ansökningsomgångar på unionsnivå som pågår eller planeras, såsom *Upskilling Pathways* (kompetenshöjningsvägar), Erasmus+ och den europeiska planeringsterminen, som bidrar till uppnåendet av den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande 2030.
53. Rapportera om genomförandet av den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande 2030 som en del av den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (2021–2030), med utgångspunkt i det arbete som utförts av de nationella samordnarna för vuxenlärande, arbetsgruppen för vuxenlärande, studier och forskningsexperter.

54. Möjliggöra vidareutveckling och genomförande av Epale, som stöder och stärker yrkesverksamma inom vuxenutbildning genom utbyten bland kollegor, blogginlägg, forum och nätverksbyggande samt genom att tillhandahålla korrekt och relevant information av hög kvalitet om alla aspekter av vuxenlärande.
 55. Stödja medlemsstaterna, även genom finansiering, i deras regelbundna deltagande i forskningscykler i syfte att erhålla jämförbara uppgifter om deras framsteg när det gäller vuxnas färdigheter (OECD:s undersökning av vuxnas färdigheter [PIAAC], undersökningen om vuxenutbildning och arbetskraftsundersökningen).
-

Med beaktande av de särskilda förhållandena i varje medlemsstat och i enlighet med nationella prioriteringar uppmanas medlemsstaterna att – i förekommande fall med stöd av kommissionen – inrikta sig på de nedanstående områdena.

Prioriterat område 1 – Styrning

- a) Partnerskap mellan regeringar, regionala och lokala myndigheter, utbildningsanordnare, företag, arbetsmarknadens parter, offentliga arbetsförmedlingar och socialtjänster samt det civila samhället är nödvändiga, och dessa är starkt kopplade till det delade ansvar som åligger alla berörda parter. Detta ansvar täcker uppgifter såsom analys av utbildningsbehov och utveckling av lärandemöjligheter för vuxna, optimering av alla berörda parter deltagande samt samarbetet mellan dem, medvetandehöjande och uppsökande åtgärder samt stöd till tillhandahållande av tillräcklig vägledning och rådgivning för anordnare och företag.
- b) Förbättring av de allmänna förutsättningarna för samarbete om vuxenlärandebehov: sträva efter att utveckla ett övergripande tillvägagångssätt för vuxenlärande som omfattar alla typer, former och nivåer av vuxenutbildning och andra relevanta former av lärandemöjligheter och som klargör alla berörda sektors roller. Tillvägagångssättet bör omfatta sektorsövergripande tillsyn och även inbegripa partnerskap mellan ministerier samt sektorsövergripande partnerskap som leder till politisk samstämmighet. Ett sådant tillvägagångssätt kan, som ett led i det livslånga lärandet, resultera i strategier för vuxenlärande och nationella kompetensstrategier som bygger på forskning, fakta och uppgifter.
- c) Samarbetet och partnerskapen mellan berörda parter på nationell, regional och lokal nivå bör tillgodose vuxenstuderandenas och arbetsgivarnas behov och, om så är möjligt och med hänsyn till nationella omständigheter, inbegripa ändamålsenlig och effektiv finansiering av lärandeinitiativ för vuxna.

Prioriterat område 2 – Tillgång till och utnyttjande av möjligheter till livslångt lärande

- a) Det är ytterst viktigt att skapa medvetenhet bland vuxna om betydelsen av lärandet som en livslång strävan som man regelbundet bör ägna sig åt under livet.
- b) Vuxenlärandet bör bli mer skräddarsytt. Det bör uppmuntras och stödjas genom effektiva system för livslång vägledning med uppsökande verksamhet, liksom genom integrerade system för validering av tidigare lärande.
- c) Befintliga system för kompetensprognoser (kompetensinventering) bör vara tillgängliga för alla berörda parter till stöd för livslång vägledning och planering av vuxenutbildningen.
- d) I tillämpliga fall bör integreringen av ekonomiska incitament, skatteincitament och andra sociala förmåner eller kompensationsåtgärder på arbetsgivarnivå i genomförandet av vuxenlärandepolitiken leda till ett ökat engagemang för vuxenlärande från arbetsgivarnas sida.
- e) Hållbar offentlig finansiering bör kompletteras med annan finansiering på olika nivåer (europeisk, nationell, regional och lokal nivå samt arbetsgivarnivå och individuell nivå) för alla typer, former och nivåer av vuxenutbildning. Det är av avgörande betydelse att medel fördelas och används effektivt, och medlen måste anpassas till de individuella utbildningsbehoven. Övervakningen av utgifterna spelar här en viktig roll.

Prioriterat område 3 – Tillgänglighet och flexibilitet

- a) Vuxenutbildningen bör vara flexibel med avseende på tid, plats, resurser, organisationsformer och genomförande och bör omfatta olika metoder och åtgärder för att öka deltagandet, inkluderingen och motivationen för utbildningen. Den bör möjliggöra inskrivning inte bara på olika nivåer av formell utbildning utan även i andra program – inbegripet på icke-formell nivå – som syftar till omskolning och kompetensutveckling, tillsammans med ett bredare synsätt på lärandet. För att utbildningen ska gå att kombinera med familje-, livs- och arbetsansvar behövs flexibilitet, en faktor som är avgörande för att man ska kunna öka vuxnas deltagande i utbildning och förmå dem att fortsätta utbildningen. Vuxenutbildningen måste tillhandahålla program av hög kvalitet, oavsett om finansieringen är privat eller offentlig.
- b) De utbildningsprogram som tillhandahålls inom ramen för vuxenutbildningen bör bygga på enskilda inlärares tidigare kunskaper, färdigheter och kompetenser, erfarenhet, preferenser och särdrag och på deras behov samt på eventuella resultat av självbedömning, varvid särskild uppmärksamhet ägnas åt utsatta grupper. Ett synsätt på utbildning och lärande som uppmuntrar vuxna att uttrycka sina intressen, önskemål och behov är inkluderande och motiverar vuxna att utbilda sig och förkovra sig, samtidigt som det erbjuder möjligheter till personlig utveckling och karriärutveckling, lokalt lärande, lärande över generationsgränserna och andra sociala aspekter.

- c) Vuxenlärandet bör också underlätta förvärvandet och stärkandet av kunskaper, färdigheter och kompetenser och därmed bidra till säkerställandet av mer inkluderande samhällen och till tryggheten av lika möjligheter med hänsyn till särskilda omständigheter och socioekonomisk bakgrund, varvid särskild uppmärksamhet ägnas åt utsatta grupper.
- d) Man bör överväga att införa finansiella åtgärder och andra stödåtgärder samt att vidta konkreta insatser för att stödja inlärare. Som exempel kan nämnas ekonomiska incitament såsom lån, bidrag och skattelättnader.
- e) Att undersöka konceptet med och användningen av mikromeriter kan bidra till att bredda lärandemöjligheterna och skulle kunna stärka det livslånga lärandet genom att mer flexibla och modulbaserade lärandemöjligheter tillhandahålls och mer inkluderande utbildningsvägar erbjuds.

Prioriterat område 4 – Kvalitet, rättvisa, inkludering och framgång inom vuxenlärande

Professionalisering:

- a) Det finns ett behov av att professionalisera och bygga upp kapaciteten hos vuxenutbildare, inbegripet yrkesvägledare (t.ex. mentorer och handledare) och andra yrkesverksamma som deltar i stödverksamhet såsom vägledning, validering, uppsökande verksamhet, medvetandehöjande åtgärder, ledarskap och ledning inom vuxenlärande. Att definiera och validera nyckelkompetenser för yrkesverksamma inom vuxenutbildning kan utgöra ett mervärde.
- b) Att vuxenlärandet professionaliseras är avgörande för kvaliteten på den utbildning som ges (t.ex. behöver vuxenstuderande utöver innehållsrelaterade färdigheter förvärva sociala och digitala färdigheter för vilka det krävs en annorlunda/anpassad undervisningsstrategi). Vuxenutbildarna bör stödjas i genomförandet av kompetensbaserad undervisning och kompetensbaserat lärande, inbegripet med hjälp av rådgivare och peer learning.
- c) Ett välutvecklat nätverk och partnerskap mellan vuxenutbildningsanordnare och andra partner som erbjuder utbildningsmöjligheter skulle kunna säkerställa att vuxenutbildningen blir mer tillgänglig och att pengar och tid är ett mindre hinder än tidigare.

Rörlighet:

- d) Rörligheten för vuxenstuderande, vuxenutbildare och andra aktörer inom vuxenlärande bör fortsätta att utvidgas som ett centralt inslag i det europeiska samarbetet och ett verktyg för att höja kvaliteten i vuxenlärandet och främja flerspråkighet i Europeiska unionen. Ytterligare insatser bör göras för att undanröja befintliga hinder för och spärrar mot alla typer av rörlighet i utbildnings- och undervisningssyfte, inbegripet vad avser tillgång, vägledning, studerandetjänster och erkännande av läranderesultat.
- e) Använda Erasmus+-programmet som erbjuder en rad olika nya möjligheter att stärka rörligheten i och utanför EU och att stärka det gränsöverskridande samarbetet, eventuellt kompletterat med finansiering från ESF+-resurser.

Inkludering:

- f) Vuxenlärande är viktigt för att främja jämställdhet och solidaritet mellan olika åldersgrupper och mellan kulturer och människor från alla bakgrunder och för att främja demokratiskt medborgarskap och EU:s grundläggande värden. I detta sammanhang förtjänar sårbara grupper att uppmärksammas särskilt.
- g) Det behövs en balanserad fördelning av resurser för vuxenlärande på utbildningsområdet. Finansieringsmodeller som bygger på delat ansvar och starkt offentligt engagemang måste övervägas, särskilt när det gäller vuxenmålgrupper som kommer från mindre gynnade förhållanden, som har funktionsnedsättningar eller som påverkas av andra faktorer som kan leda till utestängning.

- h) Incitament bör övervägas för att undanröja hindren för deltagande i vuxenlärande för alla målgrupper, såsom brist på tid för studier, svaga grundläggande färdigheter, låg yrkeskompetens, bristande tillgänglighet, låg motivation och negativa attityder till lärande. Samarbetet med berörda intressenter är avgörande när oengagerade vuxna och särskilda målgrupper ska lockas tillbaka till lärande.
- i) Lärande över generationsgränserna, inbegripet i åldersgruppen 65+, kan vara gynnsamt för att främja välbefinnande och aktivt, självständigt och hälsosamt åldrande.

Kvalitetssäkring:

- j) Kvalitetssäkringen av vuxenutbildningsanordnare och deras partner på systemnivå bör stärkas ytterligare när så är lämpligt.
- k) Övervakning av resultaten av tillhandahållandet av vuxenlärande kan öka kvalitetssäkringen.
- l) Utbildningen bör i högre grad vara inriktad på de studerande och skulle kunna ge korta lärandeexperimenter för förvärvande eller uppdatering av målinriktad kompetens.
- m) Kontinuerlig utveckling av metoder för övervakning, utvärdering och kvalitet är avgörande för att säkerställa att läranderesultaten utvärderas och att framsteg är en möjlighet.
- n) För att stödja vuxenutbildningens kvalitet bör nationella och regionala system eller modeller, inbegripet validering och erkännande av tidigare lärande, syfta till att utveckla och tillhandahålla intern och extern kvalitetssäkring.

Prioriterat område 5 — Den gröna och digitala omställningen

- a) Den gröna och digitala omställningen fungerar som en drivkraft för innovationer inom utbildningsvägar och nya utbildnings- och fortbildningsmetoder, inklusive lärandemiljöer. Dessa innovationer måste säkerställa övergångsmöjligheter och flexibilitet mellan de olika formerna och nivåerna av vuxenutbildning. Den gröna och digitala omställningen förutsätter att alla generationer utvecklar nödvändig grön och digital kompetens (ökad digital mediekompetens och miljömedvetenhet) för att arbeta och leva proaktivt i en digital miljö. Digitalt lärande (blandat lärande, hybridinläring osv.) kräver även att vuxenutbildarna utvecklas i sina yrkesroller, att det finns stöd för användningen av digitala verktyg och att utbildningsmaterial, utbildningsmetoder och utbildningsresurser anpassas.
- b) Utveckla strategier för integrering av hållbar utveckling i vuxenlärandet, bland annat genom att ta itu med attityder till miljön, utveckla lämpliga tankesätt, höja medvetenheten och överväga särskilda åtgärder för att utveckla utbildningen. Förvärvandet av kunskaper, färdigheter och kompetens inom vuxenlärandet bör vara ett viktigt inslag i den ekologiska omvandlingsprocessen. Grön kompetens, dvs. den kompetens som behövs i en koldioxidsnål ekonomi och ett koldioxidsnålt samhälle, kommer att krävas i hela samhället och inom all arbetskraft (inom alla sektorer och på alla nivåer) när nya ekonomiska verksamheter skapar nya (eller förnyade) yrken och när vi strävar efter en hållbar livsstil.
- c) Ytterligare stöd för att öppna lärandemiljöerna kommer att påskynda den digitala omvandlingen eller förbättra befintlig infrastruktur/befintliga initiativ, till exempel genom att främja inkluderande, digitala och hållbara samhällen och arbetsplatser för lärande. Sådana miljöer bör främja lika tillgång till digitalt material för vuxenstuderande i alla åldrar och bör stödja säker användning av digital teknik. Utbildningsplattformar för det allmänna bästa bör utformas på ett sådant sätt att de erbjuder motivationsstöd, professionellt mentorskap, vägledning och rådgivning till deltagarna.

MÅL OCH INDIKATORER PÅ EU-NIVÅ – Övervakning av genomsnittliga resultat inom vuxenlärande i Europa

För att man ska kunna följa framstegen och identifiera problemen samt bidra till ett faktabaserat beslutsfattande genom systematisk insamling och analys av internationellt jämförbara uppgifter och forskning på grundval av dessa bör ett antal referensnivåer för genomsnittliga resultat inom vuxenlärande i Europa (*mål på EU-nivå*) och indikatorer underbygga de strategiska prioriteringar som anges i den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande (2021–2030). De bör endast grundas på jämförbara och tillförlitliga uppgifter och bör beakta de olika situationerna i enskilda medlemsstater.

1. Mål på EU-nivå⁶**Vuxnas deltagande i lärande**

Senast 2025 bör minst 47 % av de vuxna i åldersgruppen 25–64 år ha deltagit i lärande under de senaste 12 månaderna⁷.

Senast 2030 bör minst 60 % av de vuxna i åldersgruppen 25–64 år ha deltagit i lärande under de senaste 12 månaderna.

⁶ Rådet kom överens om målet för 2025 i sin resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030). Målet för 2030 välkomnades av EU:s stats- och regeringschefer i Portoförklaringen och av Europeiska rådet i dess slutsatser av den 24–25 juni 2021.

⁷ Eurostat, datainsamling till EU:s arbetskraftsundersökning från och med 2022. Då man enligt planerna ska inhämta uppgifterna från en annan källa 2022 (EU:s arbetskraftsundersökning i stället för undersökningen om vuxenutbildning) ska målet bekräftas 2023 på grundval av erfarenheterna av den nya källan för uppgifterna. Kommissionen kommer i samarbete med den permanenta arbetsgruppen för indikatorer och referensvärden att utvärdera effekterna av detta skifte genom att jämföra resultaten av undersökningen om vuxenutbildning respektive arbetskraftsundersökningen under 2023 och överväga möjliga ändringar gällande metoden för arbetskraftsundersökningen eller målnivån. Rådet kommer på grundval av denna utvärdering att besluta om en möjlig anpassning av målnivån.

2. Indikatorer på EU-nivå

- a) Lågutbildade vuxnas deltagande i utbildning⁸
 - b) Arbetslösa vuxna som nyligen har deltagit i utbildning⁹
 - c) Vuxna med åtminstone grundläggande digitala färdigheter¹⁰
-

⁸ Definitionen av och källorna till denna indikator motsvarar indikatorn för vuxnas deltagande i utbildning. Den största skillnaden är inriktningen på lågutbildade vuxna, dvs. vuxna som har högst grundskoleutbildning. Indikatorn mäter andelen lågutbildade vuxna som rapporterar att de har deltagit i formell eller icke-formell utbildning under en period på tolv månader.

⁹ Uppgifterna kommer från EU:s arbetskraftsundersökning. Med *nyligen* avses deltagande i formell eller icke-formell utbildning under de senaste fyra veckorna.

¹⁰ Källan till denna indikator är EU:s gemenskapsundersökning om IKT-användningen i hushållen och individuellt.

Relevanta bakgrundsdokument för den förnyade europeiska agendan för vuxenlärande (2021–2030):

Europeiska rådet

1. Europeiska rådets slutsatser av den 24–25 juni 2021 (EUCO 7/21).
2. En ny strategisk agenda 2019–2024 (antagen av Europeiska rådet den 20 juni 2019).
3. Europeiska rådets slutsatser av den 14 december 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1).

Europeiska unionens råd

4. Rådets slutsatser om rättvisa och inkludering inom utbildningen i syfte att främja en framgångsrik utbildning för alla (EUT C 221, 10.6.2021, s. 3).
5. Rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030) (EUT C 66, 26.2.2021, s. 1).
6. Rådets rekommendation om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft (EUT C 417, 2.12.2020, s. 1).
7. Rådets rekommendation om en väg till jobb – en förstärkt ungdomsgaranti och om ersättande av rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti (EUT C 372, 4.11.2020, s. 1).

8. Rådets slutsatser om europeiska lärare och utbildare inför framtiden (EUT C 193, 9.6.2020, s. 11).
9. Rådets slutsatser om vikten av politik för livslångt lärande för att stärka samhällen så de kan hantera den tekniska och gröna omställningen till stöd för en hållbar tillväxt för alla (EUT C 389, 18.11.2019, s. 12).
10. Rådets slutsatser om genomförandet av rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna (EUT C 189, 5.6.2019, s. 23).
11. Resolution från Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027 (EUT C 456, 18.12.2018, s. 1).
12. Rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande (EUT C 189, 4.6.2018, s. 1).
13. Rådets rekommendation om kompetenshöjningsvägar: nya möjligheter för vuxna (EUT C 484, 24.12.2016, s. 1).
14. Rådets rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande (EUT C 398, 22.12.2012, s. 1).
15. Rådets resolution om en förnyad europeisk agenda för vuxenlärande (EUT C 372, 20.12.2011, s. 1).

Förklaringar

16. Portoförklaringen (8 maj 2021).
17. *Osnabrück Declaration on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies* (inte översatt till svenska; Osnabrück-förklaringen om yrkesutbildning som en viktig faktor för återhämtning och en rättvis omställning till digitala och gröna ekonomier) (30 november 2020).

Europeiska kommissionen

18. Handlingsplan för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, COM(2021) 102 final.
 19. Grönbok om åldrande: Främja solidaritet och ansvar mellan generationerna, COM(2021) 50 final.
 20. Handlingsplanen för digital utbildning 2021–2027: Ställa om utbildningen till den digitala tidsåldern, COM(2020) 624 final.
 21. Den europeiska kompetensagendan för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft, COM(2020) 274 final.
 22. En jämlikhetsunion: jämställdhetsstrategi för 2020-2025, COM(2020) 152 final.
 23. Den europeiska gröna given, COM(2019) 640 final.
-